

Jaunuzņēmuma dibināšana Latvijā: vadlīnijas trešo valstu pilsoņiem

DELFI Bizness

Foto: Publicitātes foto

https://www.delfi.lv/bizness/biznesa_vidē/jaunuznemuma-dibinasana-latvija-vadlinijas-treso-valstu-pilsoniem.d?id=51236931

Latvija bieži tiek izvēlēta kā atspēriena punkts, lai sasniegtu Eiropas tirgu, vairāku iemeslu dēļ. Tā ir [Eiropas Savienības](#) un eirozonas dalībvalsts, kas nozīmē brīvu preču un darbaspēka kustību. Turklāt Latvija lepojas ar lielāko gaisa transporta centru Baltijā – Starptautisko lidostu Rīga, kas piedāvā vairāk nekā 100 tiešo lidojumu galamērķus.

Dzīves kvalitātes indekss Latvijā ir [salīdzinoši augsts](#), arī drošības indekss novērtēts kā augsts, savukārt dzīvošanas izmaksas – zemas. Vietējie iedzīvotāji ir viesmīļi, tāpat kā ekonomiskā situācija Latvijā.

Latvija kā valsts ar savām iniciatīvām (tādām kā [Welcome Pack](#)), likumiem un sponsorētām programmām ir skaidri ļāvusi saprast, ka tā ir atvērta inovācijām un jaunuzņēmumiem (starptautiski lietotais apzīmējums angļu valodā – "startup"). Vienīgā "trūkstošā sastāvdaļa" esat jūs!

Šis raksts ietver visu nepieciešamo praktisko informāciju, kas jāzina, lai dibinātu jaunuzņēmumu Latvijā:

- 1. Rezidenta statuss: "Startup" vīza** – kā kļūt par Latvijas un ES rezidentu;
 - 2. Uzņēmējdarbības formas** – kādas ir galvenās atšķirības starp biežāk sastopamajām uzņēmējdarbības formām un kura ir vispiemērotākā jaunuzņēmuma dibināšanai;
 - 3. Uzņēmuma reģistrēšanas process** – viss, kas būtu jāzina par uzņēmuma reģistrēšanu Latvijā.
- 1. Rezidenta statuss: "Startup" vīza**

Kā trešās valsts pilsonim jums ir tiesības reģistrēt un vadīt uzņēmumus Latvijā, pat ja jūs neesat Eiropas Savienības rezidents. Tomēr Eiropas Savienības rezidenta statuss sniedz vairākas priekšrocības, padarot daudzus procesus vienkāršākus.

Visefektīvākais veids, kā jaunuzņēmuma dibinātājam kļūt par Eiropas Savienības rezidentu, ir saņemt **termiņuzturēšanās atļauju (TUA)**, biežāk sauktu par "startup" vīzu. Termiņuzturēšanās atļauju var noformēt [Pilsonības](#) un migrācijas lietu pārvaldē vai vietējā Latvijas vēstniecībā.

Galvenās "startup" vīzas (TUA) priekšrocības ir:

- Derīguma termiņš līdz 3 gadiem (ja tiek pildītas visas juridiskās prasības) ar ikgadēju nepieciešamību TUA pagarināt;
- Vīzu var iegūt līdz pat 5 jaunuzņēmuma dibinātāji (valdes locekļi)
- Iespēja pārcelties uz Latviju ar savu tuvāko ģimeni (laulāto un bērniem);
- Vienkārša bezvīzu ceļošana Eiropas Savienībā;
- Elektroniskā paraksta izmantošana dokumentu parakstīšanai, attālinātai tiešsaistes publisko pakalpojumu un valsts pakalpojumu izmantošanai.

Kā pieteikties "startup" vīzai (TUA):

1. Sazinieties ar [Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras \(LIAA\)](#) "[Magnetic Latvia Startup](#)" komandu, lai pārbaudītu jūsu atbilstību TUA saņemšanai. Šis nav obligāts solis, bet tas var palīdzēt paātrināt procesu un iegūt vērtīgu informāciju pirms nepieciešamo dokumentu iesniegšanas. Izmantojiet kontaktinformācijas [e-pastu](#).
2. Vienojieties par apmeklējuma laiku un piesakieties "startup" vīzai (TUA) [Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē \(PMLP\)](#) vai apmeklējiet vietējo Latvijas vēstniecību, aizpildot pieteikuma veidlapu un sagatavojot visus [nepieciešamos dokumentus](#) (izcelti ar oranžu krāsu).
3. Sagaidiet e-pastu ar atbildi no PMLP. Ja tā ir pozitīva, turpiniet ar nākamo soli.
4. Apmeklējiet PMLP Latvijā, lai saņemtu savu TUA karti.
5. Atjaunojiet savu TUA statusu ikgadēji. Ņemiet vērā, ka jums būs nepieciešams to atjaunot ik gadu 3 gadu garumā. Pēc TUA derīguma termiņa beigām (pēc 3 gadiem) TUA netiks atjaunota, bet jums būs iespēja pieteikties uz TUA saskaņā

ar citiem TUA saņemšanas veidiem (piemēram, kā darba ņēmējam vai valdes loceklim).

Izskatīšanas laiks: 30 darbadienas.

Izskatīšanas izmaksas: 100,00 EUR.

Šeit ir pieejams [visaptverošs ceļvedis](#) par to, kā pieteikties uzturēšanās atļaujai Latvijā.

Noteikumi, kas jāievēro, lai saglabātu "startup" vīzas statusu:

- Jūs nedrīkstat būt nodarbināts vai būt cita uzņēmuma valdes loceklis – jums ir pilnībā jākoncentrējas uz jūsu jaunuzņēmumu.
- 3 mēnešu laikā no TUA saņemšanas brīža: jums ir jāreģistrē uzņēmums Latvijā vai jākļūst par uzņēmuma, kas ir ne vecāks par 1 gadu, valdes locekli.
- 12 mēnešu laikā jāpiesaista investīcijas (30 000 eiro no riska kapitāla fonda vai 15 000 eiro no akseleratora vai biznesa eņģeļa) vai jāspēj pierādīt, ka uzņēmums turpina darbu pie produkta izstrādes, ražošanas vai attīstības.

Ja jūsu investori nav iekļauti kvalificēto investoru sarakstā, viņi var pieteikties tam [šeit](#) (1. saite) vai jūs varat iesniegt iesniegumu viņu vārdā (2. saite). Lai saņemtu vairāk informācijas, sazinieties ar [LIAA](#).

Ja jūs neatbilstat kādam no "startup" vīzas kritērijiem, jūs varat izvēlēties citu uzturēšanas atļaujas iegūšanas veidu. Viens no variantiem ir kļūt par kapitālsabiedrības dalībnieku, proti, lai iegūtu uzturēšanas atļauju, jāveic ieguldījums kapitālsabiedrības pamatkapitālā.

Pilns saraksts ar veidiem, kā iegūt uzturēšanas atļauju, atrodams [šeit](#). Neskaidrību un jautājumu gadījumā sazinieties ar PMLP, lai saņemtu vairāk informācijas.

2. Uzņēmējdarbības formas

Pirmais lēmums, kas jums būs jāpieņem pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas, ir piemērotākās uzņēmējdarbības formas izvēle. Šis lēmums ir īpaši svarīgs, jo noteiks, kura ienākuma nodokļa deklarācijas veidlapa jums nākotnē būs jāiesniedz.

Latvijā pastāvošās [uzņēmējdarbības formas](#) ir individuālie komersanti, sabiedrības ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrības, komandītsabiedrības un pilnsabiedrības. Divas formas, kas ir ideāli piemērotas jaunuzņēmumu dibināšanai, ir mazkapitāla sabiedrība ar ierobežotu atbildību un sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Mazkapitāla sabiedrība ar ierobežotu atbildību (mazkapitāla SIA)

[Mazkapitāla sabiedrība ar ierobežotu atbildību \(mazkapitāla SIA\)](#) ir populāra izvēle jaunizveidotu uzņēmumu dibināšanai, pateicoties elastīgajai pirmajai pamatkapitāla iemaksai – no 1 EUR līdz 2799 EUR. Šī uzņēmējdarbības forma ir lieliski piemērota komandām, kurās ir vairāk nekā 1 dibinātājs, jo šī forma atļauj līdz 5 līdzdibinātājiem / valdes locekļiem. Jāņem vērā, ka valdes locekļa amatu var ieņemt tikai uzņēmuma īpašnieki (jeb sabiedrības dalībnieki) un dalībnieks vienlaikus drīkst būt tikai vienā mazkapitāla SIA.

Mazkapitāla SIA reģistrēšanas izmaksas ir 34,23 EUR + 4,00 EUR, ja pieteikums tiek iesniegts personīgi.

Ja kādā brīdī konstatējat, ka mazkapitāla SIA neatbilst jūsu vajadzībām, uzņēmuma formu iespējams mainīt jebkurā brīdī.

Lai uzzinātu vairāk par mazkapitāla SIA dibināšanu un reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem, apmeklējiet [Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra mājaslapu](#).

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)

Cita populāra uzņēmējdarbības forma, ko izvēlas daudzi jaunizveidotie uzņēmumi, [ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību \(SIA\)](#). Minimālā pamatkapitāla summa šai uzņēmējdarbības formai ir 2800 EUR. Salīdzinot ar mazkapitāla SIA, šajā uzņēmējdarbības formā komandas lielumam nav nekādu ierobežojumu. Tas nozīmē, ka jūsu SIA var būt neierobežots līdzdibinātāju un valdes locekļu skaits.

SIA reģistrēšanas izmaksas ir 177,03 EUR + 4,00 EUR, ja pieteikums tiek iesniegts personīgi. Lai uzzinātu vairāk par pieteikuma iesniegšanas procesu un dokumentiem, kas nepieciešami, lai reģistrētu SIA, apmeklējiet [Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra mājaslapu](#).

3. Uzņēmuma reģistrācijas process

Kad ir izvēlēta piemērotākā uzņēmējdarbības forma, nepieciešams reģistrēt plānoto saimniecisko darbību – jāiesniedz pieteikums un citi nepieciešamie dokumenti kopā ar bankas izziņu Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā.

Viens no priekšnoteikumiem uzņēmuma reģistrēšanai Latvijā ir uzņēmuma juridiskās adreses esamība.

Uzņēmuma juridiskai adresei jāatrodas Latvijas teritorijā, un jums jāspēj pierādīt, ka spējat izmantot šo adresi. Tāpēc nepieciešams iegūt nekustamā īpašuma (ēkas vai dzīvokļa īpašuma) īpašnieka izsniegtu piekrišanu uzņēmuma juridiskās adreses reģistrācijai attiecīgajā ēkā vai dzīvokļa īpašumā.

Ja jums nav iespējas nodrošināt juridisko adresi jūsu jaunuzņēmumam, vērsieties pie vietējiem kopstrādes telpu īpašniekiem. [Piemēram, TechHub Riga](#) ir viens no daudziem uzņēmumiem, kas par nelielu samaksu piedāvā tā juridiskās adreses izmantošanas pakalpojumus.

Uzņēmuma reģistrēšanas process:

1. Pagaidu bankas konta atvēršana pamatkapitāla iemaksai;
2. Pieteikuma un citu nepieciešamo dokumentu (t.sk. maksājuma uzdevuma/bankas izziņas par pamatkapitāla apmaksu) iesniegšana Uzņēmumu reģistram;
3. Tiklīdz jūsu uzņēmums ir reģistrēts, vērsieties bankā, lai atvērtu pastāvīgu norēķinu kontu;
4. Reģistrējieties Valsts ieņēmumu dienestā un piesakieties [PVN](#) maksātāja statusam, ja nepieciešams.

Jūs varat reģistrēt uzņēmumu personīgi, citas personas vārdā ar šīs personas piekrišanu, tiešsaistē vai sagatavojot un nosūtot dokumentus pa pastu. Ja kāds no iepriekš minētajiem veidiem, kā reģistrēt uzņēmumu, nav jums piemērots – ir neskaitāmi [uzņēmumi](#) un juridiskie biroji, kas sniedz uzņēmumu reģistrēšanas pakalpojumus un palīdzēs jums šajā procesā.

Solis 1: Pagaidu bankas konta atvēršana un pamatkapitāla apmaksa

Lai sāktu uzņēmuma reģistrēšanas procesu, pirmkārt, būs nepieciešams atvērt pagaidu bankas kontu Latvijā reģistrētā bankā. Dažas no Latvijā populārākajām bankām:

- [Swedbank](#);
- [SEB](#);
- [Luminor Bank](#).

Pieteikumu pagaidu bankas konta atvēršanai var iesniegt:

- attālināti, izmantojot elektronisko parakstu;
- personīgi ierodoties bankā;
- trešā persona, uzrādot attiecīgu pilnvaru.

Nākamais solis pēc pagaidu bankas konta atvēršanas ir uzņēmuma pamatkapitāla iemaksa tajā. Pamatkapitāla apmērs ir atkarīgs no uzņēmējdarbības formas, ko vēlaties reģistrēt:

- mazkapitāla SIA – sākot no 1 EUR līdz 2799 EUR;
- SIA – ne mazāk kā 2800 EUR.

Kad pamatkapitāla apmaksa veikta, no bankas nepieciešams iegūt maksājuma uzdevumu vai bankas izziņu par pamatkapitāla apmaksu.

Līdzko no bankas saņemts dokuments, kas pamato pamatkapitāla apmaksu, nākamais solis ir dokumentu iesniegšana Uzņēmumu reģistrā.

Solis 2: Uzņēmuma reģistrēšana Uzņēmumu reģistrā

Lai reģistrētu uzņēmumu, nepieciešams iesniegt attiecīgos dokumentus Uzņēmumu reģistrā.

Uzņēmuma reģistrēšanu Uzņēmumu reģistrā var veikt:

- Klātienē jebkurā Latvijas Uzņēmumu reģistra birojā ([atrašanās vietas meklē šeit](#)). Ņemiet vērā, ka dažus dokumentus nepieciešams notariāli apliecināt, taču to var izdarīt uz vietas birojā.
- Pa e-pastu – atsevišķi parakstiet katru dokumentu ar drošu e-ID e-parakstu un nosūtiet tos Latvijas [Uzņēmumu reģistram](#). Šajā gadījumā notariāls apliecinājums nav nepieciešams.
- Tiešsaistē – apmeklējiet portālu [Latvija.lv](#) un parakstiet visus dokumentus ar drošu e-ID e-parakstu. Portālam var piekļūt, ja jums ir Latvijas e-paraksts un/vai Latvijas bankas konts.
- Cita persona jūsu vārdā – izmantojiet vietējā partnera palīdzību, kas var iesniegt dokumentus jūsu vārdā. Ņemiet vērā, ja dokumenti tiks sūtīti pa pastu, dažiem dokumentiem var būt nepieciešams notariāls apliecinājums.

Latvijas [Uzņēmumu reģistrs](#) pieņem dokumentus, kas parakstīti elektroniski, izmantojot šādus paplašinājumus:

- .edoc – parakstīts ar Latvijas e-parakstu;
- .asice – Eiropas Savienības standarts ASiC-E.

Tiek pieņemts arī Igaunijas e-ID e-paraksts, bet tikai kā .asice paplašinājums, nevis .bdoc.

Lai gan tiešsaistes reģistrēšanas process (ar Latvijas rezidenta kodu) pašlaik ir pieejams tikai latviešu valodā, angļu valodas versija ir izstrādes procesā.

Ņemiet vērā, ka visiem dokumentiem jābūt latviešu valodā vai ar notariāli apliecinātu tulkojumu. Šeit jūs varat atrast [noderīgus paraugus](#) juridiskajiem dokumentiem angļu/latviešu valodā, ko sagatavojis advokātu birojs [Sorainen](#).

Apmeklējiet zemāk norādītās saites, lai uzzinātu detalizētāku informāciju par uzņēmuma reģistrēšanas soļiem, izmaksām un nepieciešamajiem dokumentiem, kas jāiesniedz Uzņēmumu reģistram:

- [Mazkapitāla sabiedrība ar ierobežotu atbildību;](#)
- [Sabiedrība ar ierobežotu atbildību.](#)

Pēc pieteikuma iesniegšanas Uzņēmumu reģistrs to izskatīs 3 darba dienu laikā. Uz pieteikumā norādīto juridisko adresi tiks nosūtīts lēmums par uzņēmuma reģistrācijas faktu.

Solis 3: Pastāvīga bankas konta atvēršana

Pēc Uzņēmuma reģistra lēmuma saņemšanas jūs varat doties uz banku, kur atvērāt pagaidu bankas kontu, lai to pārformētu par pastāvīgu bankas kontu.

Līdzīgi ņemiet Uzņēmumu reģistra lēmumu, jo tajā būs norādīts jūsu uzņēmuma reģistrācijas numurs, kas būs nepieciešams pastāvīga bankas konta atvēršanai. Ņemiet vērā, ka reģistrēt pastāvīgu bankas kontu var tikai personīgi ierodoties bankā.

Solis Nr. 4: Reģistrēšanās Valsts ieņēmumu dienestā un pieteikšanās PVN maksātāja statusam, ja nepieciešams

Lai reģistrētu savu jaunuzņēmumu Valsts ieņēmumu dienestā, jums būs jāiesniedz pieteikums personīgi vai tiešsaistē, izmantojot [Elektroniskās deklarēšanas sistēmu \(EDS\)](#). EDS ir droša un ērta metode, kā juridiskas un fiziskas personas var iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam nodokļu un informatīvās deklarācijas un citus pieteikumus.

Papildus dokumentu iesniegšanai EDS piedāvā arī citus tiešsaistes pakalpojumus, piemēram, praktisku informāciju par PVN un [citiem nodokļiem](#). Lai pieteiktos PVN maksātāja statusam, Uzņēmumu reģistrā aizpildiet pieteikuma veidlapu (KR4). Pēc pieteikuma saņemšanas Uzņēmumu reģistrs nodos to tālāk Valsts ieņēmumu dienestam.

Gatavs uzsākt uzņēmējdarbību Latvijā!

Jaunuzņēmuma reģistrēšana Latvijā ir diezgan vienkāršs process, un, tiklīdz esat to izdarījis, ir vesela jaunu uzņēmēju kopiena, kas gatava jums palīdzēt.

Latvijā ir vairākas asociācijas un grupas, kas atbalsta jaunuzņēmumus un pat organizē vairākus ar jaunuzņēmumiem saistītus pasākumus.

Jums būs arī iespēja pievienoties Latvijas jaunuzņēmumu asociācijai [Startin.LV](#) un kļūt par daļu no kopienas!

Arī Latvijas valdība aktīvi atbalsta jaunuzņēmumus, piedāvājot tiem daudzas priekšrocības, piemēram, [jaunuzņēmuma nodokli](#), kas nodrošina īpašu nodokļu režīmu jaunizveidotiem uzņēmumiem ar mērķi samazināt to izmaksas. Ir pieejama arī "Explore the Globe" [atbalsta programma ceļošanai](#), kas piedāvā finansējumu jaunizveidotiem uzņēmumiem, lai tie varētu piedalīties pasaules līmeņa konferencēs un organizēt tikšanās ar investoriem dažādās valstīs.. Vēlam veiksmi, attīstot savu biznesu! Ja kādā brīdī jums rodas neskaidrības par iespēju saņemt "Welcome Pack" vai jaunuzņēmumu TUA, sazinieties ar "[Magnetic Latvia Startup](#)" komandu, izmantojot [e-pastu](#).

